# 20
# Golgota

Mou sestru O. mezitím jako psychotropní tableta rozkládalo vleklé a úmorné vyšetřování. Já se jen dál naivně divil tomu, proč se do ní pustili takhle doopravdy – vždyť na sebe jen chtěla upozornit. Už Démokritos ale říkal, že divit se znamená nevědět.

Kůň státní moc pádí rychleji než vychrtlá kobylka inteligence. Ta vidí jen koňský ocas a hovna moci, co z něj padají.

Pozdní údiv nad krutostí kroků režimu byl jen společnou pohromou rozdrcené armády inteligence.

Protože co je to ruská inteligence?

Sekta bojovníků za osvobození a štěstí lidu.

A kdo inteligenci rozdrtil?

Ne kdo, ale co – její nesprávné postuláty.

Tento úctyhodný proud ruského myšlení utvářel neodmyslitelnou součást politické krajiny a sevřel se v pěst jako úderná síla proti věčnému samoděržaví. Stačilo ale, aby se našimi končinami jen mihla svoboda – a sekta byla ztracena. Lid jakožto lid si totiž stoprocentně vymysleli naši vzdělaní sektáři.

„Můj vyšetřovatel Nikolaj Ivanovič má v pracovně na zdi jako suvenýr viset leták Ruské lidové jednoty," řekla mi O., když se cestou k citronové pochoutce najednou zastavila.

„A je mladý?"

„Takový vysoký vychrtlý chlapeček to je."

Opravdu ji mohli zavřít. Ale taky nemuseli. Mohla dostat jen podmínku. Ostatně co je to ruské vězení? Přece jediný *poctivý* způsob dialogu mezi naším státem a obyvatelstvem.

„Tam úplně nahoře nikoho neznám," řekl jsem jí a pohlédl ke stropu.

„Zato oni znají tebe."

Vyměnili jsme si dosti podobné úšklebky.

„A co z toho? Mluvil jsem třeba s ministrem kultury."

„S tím kokotem?"

Jak tu má člověk zachraňovat? Když se doprošuje ochrany u těch, jimiž pohrdá...

„No a co?" pokračovala hned.

„Nemělo to cenu."

V zákulisí Vachtangovova divadla jsem po premiéře opravdu potkal starého kamaráda, bývalého diplomata, který se stal ministrem kultury a schránkou pravoslavné víry. Objali jsme se a jeden druhého poplácali po zádech. Považoval se za mého příznivce.

„Tak jak se vede?" zeptal se laskavě ministr. „Co píšeš?"

Dali jsme se do řeči.

„Poslyš," řekl jsem po chvíli, „moje sestra O. se ocitla v nepříjemné situaci. Nemohl bys jí pomoct?"

Věnoval mi čistý křesťanský pohled. Na dovolenou jezdí jednou na Athos, jindy zase do povolžských stepí pít kumys – a z toho všeho se mu ten čistý křesťanský pohled udělal.

„Tvá sestra musí podstoupit cestu na Golgotu," řekl přesvědčeně můj přítel, jinak ministr kultury.

Když teď sestra o té Golgotě slyšela, celá se napjala.

„Nene, to nejsou kokoti," zakroutila po chvíli hlavou. „Ovšem žijou ve svém převráceném světě, v takové té Boschově bublině. Ale podceňovat je bychom neměli."

# 21
# Chlápek z Lucemburska

Toho májového večera se oslava konala na Povarské, jedné z nejmoskevštějších ulic mého města. Pan velvyslanec Hans von Pletz učinil vše pro to, aby se svátek vydařil. V jeho rezidenci se coby dekorace vyrovnaly dlouhé řady modrobílých plechovek sovětského kondenzovaného mléka – tedy kultovního produktu a tudíž úzkého profilu oněch starých časů. Sešlo se tu plno hostí – hlavně kulturní elita a představitelé diplomatického sboru.

Velvyslanci přišli na oslavu proto, že je na poslední chvíli nepozvali na kremelskou inauguraci Gopnika Velikého před začátkem jeho druhého prezidentského období. Vztahy mezi Kremlem a Západem se už v té době začínaly kazit. Na oslavě byl i můj tatínek – i přesto, že rodiče přijali mou knihu *Hodný Stalin* velmi nepříznivě.

„Touhle knihou jsi otce zabil podruhé," řekla mi maminka.

Pár dní po oslavě jsem letěl na knižní veletrh do Varšavy a tam jsem poprvé v postsovětské epoše dostal co proto. Za to, že s ohledem na název knihy – *Hodný Stalin* – zvolili termín prezentace nešťastně, ne-li *provokačně*.

Což jsem se dověděl od šéfa ruské spisovatelské delegace, vyschlého, jako rákos obdařený rozumem, literárního funkcionáře nejvyšší kategorie, který nakonec ještě dodal, že jsem se zachoval *nevlastenecky*.

Takhle jsem se dověděl něco o vlastenectví nové velikozmetkovské epochy – a nevěřil jsem vlastním uším: na literárního

šéfa, který byl velkým přítelem dětské literatury, jsem se zadíval nedůvěřivě. Až postupně mi došlo, že Gopnik Veliký v Kremlu dospěl k názoru, že Hodný Stalin a on jsou figury a pojmy velmi blízké, ne-li identické.

Na recepci v německé velvyslanecké rezidenci jsem jednoho z federálních činovníků označil za liberála. Polský velvyslanec mi okamžitě řekl, že tohle byl polibek smrti.

Stefan Meller se později stal polským ministrem zahraničí, a když jsme se už po jeho nástupu do funkce sešli v jednom varšavském nočním podniku, zeptal jsem se ho:

„Jářku, Stefane, když teď znáš všechny prezidenty, premiéry i šéfy diplomacií po celé Evropě i jinde – jsou mezi nimi rozumní lidé?"

Stefan se zamyslel. Uvažoval poměrně dlouho a pak řekl:

„No, v Lucembursku je jeden takový chlápek…"

*24. února*

*Kdyby nějaký starý Žid, oběť holocaustu, zničehonic veřejně prohlásil, že Hitler si počínal správně, když odsoudil židovský národ k likvidaci, a gestapo fungovalo v souladu s mezinárodním právem, všichni by si řekli, že dědek se zbláznil. Co ale potom říct o polovině našeho obyvatelstva, která je si jista, že Stalin je nejen kladný ruský hrdina 20. století, ale vůbec nejdůležitější postava ruských dějin?*

*Stalin si vytkl obrovitý úkol – a ten splnil. Takový úkol mohl zvládnout jedině člověk, jehož mládí významně poznamenala církev a víra. Stalin vytvořil něco, co Hitler zvládnout nedokázal: jako Mičurin v květináči nový druh jahod, Stalin vyšlechtil novou sortu lidí, kteří mu byli oddáni na život a na smrt. Stalin byl samozřejmě velký sadař a zahradník. A my všichni jsme jím vyšlechtěné ovoce a zelenina.*

*Lidské lebky jsou něco jako vlašské ořechy. Rusko se dá řídit jedině z pozice síly, po stalinsku. Jestli by to šlo taky jinak, je velká otázka. Rusko se nakazilo stalinovirem. Je jako stará pohovka. Pročpělá kočičí močí. Kočka už dávno pošla, ale pohovka smrdí dál.*

*9. října*

*Tatínek slaví devadesátiny. Kolem stolu se slavnostním obědem pobíhají jeho vnuci a pravnuci. Jsou to jeho poslední narozeniny. Tatínek se diví: Tolik dětí? A kde se tu všechny vzaly?*